

38 ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ "ВАСИЛ АПРИЛОВ"

София, 1504, ул. "Шипка" № 40, тел. 02/ 8465358; 02/ 9442080; e-mail: info-2222038@edu.bg

УТВЪРЖДАВАМ:.....

Директор: Величка Таседжикова

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ПО ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И ИНТЕРКУЛТУРНО

ОБРАЗОВАНИЕ

за учебната 2026 / 2027 година

Настоящата програма е разработена на основание на чл.15, ал.4 от Наредба №13 от 21.09.2016г. за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование и е утвърдена със заповед на директора № 1400/11.09.2026г. като част от Правилника за дейността на училището.

I. ОБЩИ ПОЛЖЕНИЯ

Настоящата програма отразява политиката на 38 ОУ „В. Априлов“ по отношение на обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

В 38 ОУ „В. Априлов“ обучението по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование се реализира в процеса на всички видове училищна подготовка.

Настоящата програма определя начините и формите за обучение и възпитание по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в училището. Програмата е съобразена с реализацията на основите цели, залегнали в Стратегията за развитие на училището 2027/2032г.

Настоящата програма се прилага и по отношение реализацията на дейностите, свързани с работата по Националната програма „Без свободен час“, модул „Без свободен час в училище“.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

В програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование темите се разглеждат като взаимосвързан интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности, както и на компетентности свързани със здравето и с поддържането на устойчива околна среда.

1) Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданите и с умения за отговорно гражданско поведение.

2) Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване и поддържане на здравословен начин на живот и адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.

3) Екологичното образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимосвързаност, чрез познаване на екологичните закони и управлението и разумното използване на природната среда и опазване на екологичното равновесие.

4) Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различните измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращи позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

Програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование има две основни цели:

1) Изграждане на автономна и активна личност, която се стреми да:

- разбира и отстоява общочовешките ценности, ценностите на демокрацията и човешките права; участва в гражданския, политическия и социалния живот по отговорен, съзидателен и ефективен за себе си и за обществото начин;
- познава институциите, структурата и процедурите на демократичното общество, икономическите и политическите реалности на глобализацията се свят;
- защита значимостта на всяка човешка личност и многообразието на нейните идентичности, признава правотата и ценността на различието, приема равнопоставеността на всички в общото социално пространство;
- осъзнава и цени своята културна идентичност;

- взаимодейства с членовете на семейството си, общността и другите хора по конструктивен и уважителен начин;
- изразява обосновано и критично гражданската си позиция;
- взема самостоятелни решения относно своето развитие, проявява инициативност и способност да си поставя цели, да планира и обосновава дейността си;
- носи отговорност за поведението си и оценява влиянието на постъпките си за своя живот и за живота на другите хора;
- подбира адекватна информация, продукти и услуги за подобряване на здравето си, поддържа здравословен начин на живот за себе си и околните;
- познава и спазва нормите на екологичната култура и поведение с оглед опазване на природата и създаване на устойчива околна среда;
- познава механизмите на публичните институции и гражданското общество за прилагане на споделена отговорност, за опазване на околната среда и проявява готовност за участие в тях;
- умее да прави връзка между отделни сфери на обществения живот и да разбира причините за социалните неравенства, екологичните и глобалните предизвикателства;

2) Функциониране на образователната институция като автономна, активна и саморазвиваща се общност, която:

- възпитава в демократични ценности;
- насърчава инициативност, отговорност, солидарност, социална чувствителност и критичност у всички участници в образователната система;
- утвърждава устойчива, включваща, демократична и здравословна среда, свободна от различните форми на агресия и дискриминация;
- изгражда и поддържа позитивен психологичен климат и възможност за избори, свързани със здравето, екологията, гражданското участие, межкултурната толерантност, взаимното разбиране, зачитане и уважение;
- създава позитивна образователна среда за диалог между представителите на различните културни общности, в зависимост от тяхната възраст и компетентност, включително и чрез формите на ученическо участие и самоуправление;

IV. РЕАЛИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА

A/ Начини и форми за осъществяване на програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

1) В 38 ОЕ „В. Априлов“ гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществяват интегрирано в обучението по образователните направления, както и:

- в часа на класа, включително чрез ученическото самоуправление;
- в часовете за заниманията по интереси;
- в рамките на дейностите по обща подкрепа на личностното развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващо образование.

1) За организацията и съдържанието на часа на класа класните ръководители ежегодно разработват интердисциплинарен комплекс от тематични области, в който се определя броя часове по теми и дейности, според интересите и възрастта на учениците.

2) Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часовете за занимания по интереси се осъществяват чрез дейности проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.

3) Дейностите свързани с интердисциплинарния комплекс се прилагат и при реализацията на Националната програма „Без свободен час“, модул „Без свободен час в училище“, като целта е:

- да се помогне на учителите - неспециалисти да обучат учениците на жизнено важни социални умения за сметка на безцелното и неосмислено прекарване на времето си в „свободните часове“;

- да се ангажира „свободното“ време на учениците, по време на училищната им заетост, по жизненоважни за тях въпроси, които в една или друга степен не се разглеждат по същество в учебните програми по отделните учебни предмети от учебния план;

- да се предизвика интереса на обучаваните и да спомогне за тяхната социална ангажираност към проблемите на обществото като цяло и в личен план;

- разглежданата проблематика да „прибере“ учениците в училище и в този смисъл да гарантира както живота и здравето им, така и да повиши авторитета и отговорността на училището като обществено значима институция;

Б/ Основни задачи при реализацията на дейности по програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование са:

1) Да се мотивират учениците за пряко участие в дискусии, форуми и дебати по обществено значими и социални въпроси.

2) Да се изградят у учениците нагласи за грижливо отношение към продуктите на човешкия труд.

3) Да се предостави подкрепа на учениците да се доразвият у себе си личностни качества като:

- владееене на основни житейски компетентности;
- владееене на умения за общуване при решаване на социални проблеми в бита;
- владееене на умения, осигуряващи предприемчивост, прецизност и дисциплинираност;
- владееене на умения за вземане на решения;
- владееене на умения за отстояване на безопасно поведение и поемане на отговорност;

В/ Очаквани резултати от прилагане на програмата по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

1) Повишаване на личностното самочувствие на обучаващите се и формиране на умения и нагласи за участие при решаване на проблемите на класа, училището, обществото.

2) Развитие на умения за активно участие в социално-икономическия и обществен живот на страната.

3) Формиране и прилагане на знания за здравословен начин на живот.

4) Развитие на умения за изграждане на собствена позиция по социално значими въпроси и умения за изразяването ѝ.

5) Стимулиране на перспективно мислене, отговорно отношение и положителни нагласи към хората и света като цяло.

6) Развитие на умения за водене на социален диалог по наболели проблеми в училище, в семейството, в обществото.

7) Развитие на умения и мотивиране за създаване на социални контакти.

8) Формиране на знания и разбиране за духовните и обществените ценности, интеркултурност др.

V. АДМИНИСТРИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

1) При отсъствие на учител - титуляр, заместващият го учител - неспециалист работи по темите от приетата на педагогически съвет и утвърдена със заповед на директора училищна програма по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование.

2) Всеки преподавател има право на избор на тема от предложените в програмата, като следи тя вече да не е предлагана в паралелката, в която ще има час. Темата се отразява от учителя в електронния дневник на паралелката.

3) При наличие на интерес от страна на учениците по определена тема, се допуска разискване в рамките на следващ „свободен“ час, от следващ заместник. Това повторение също се отразява в учебната програма за съответната паралелка.

4) За качественото провеждане на часа се използват компютър, мултимедия, принтер, информация от интернет и др.

5) Основна форма на работа, прилагана в програмата е дискусията. Други форми могат да бъдат казуси, анкети, изследвания, ситуационни игри, тематични презентации, лекции от други специалисти, есета и пр.

6) Основен принцип на работа е активност и дискусийност, които позволяват активно участие на учениците, дават възможности за изразяване на собствени ценности, нагласи, гледни точки.

7) Учебната програма не предполага записване на учебен план и вписване на цифрови оценки. Оценката за участие на учениците е само качествена. Значимите резултати и нетрадиционните решения се публикуват на електронната страница на училището.

8) Контрол по изпълнение на учебната програма се осъществява от директора и заместник-директорите по учебната дейност.

Приложение №1

А. Теми за провеждане на часове по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
- за начален етап –

Б. Теми за провеждане на часове по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование
- за прогимназиален етап –

